Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРЛАЛО

СОВЕТОВ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКОЙ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТСКИЙ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера деза ★ ШОАТТА, 26 ИЮЛЬ, 1986 ШУ. ★ № 89 (7280). ★ Мах 3 кеп.

КIИН-МАРСЕ ХЬАЛХАЛАТТ

Республика комбайнераша-та юкъе яржача социалистически язъ къкъегараш оасарпе эттара лаккалгIа бо-лаш болх бу Грозненски районе «Атаринский совхоз-за" механизатора. КПСС члена **Дараев Алхазура.** 21 июль хьатIаотташ кIи-марс дIаболабелча тIера 1712 тонн ялат аьрдад цо, сезонни норма массехказа кхоачаш а еш. Совхоза ялат чуийца а, деьнчад ух де-ношка. Хlана «Грозненский» совхозе ялат оардаш ва дараев. Иштта хьинаре кхъьег цо цига е.

Сунженски района XIX партсъезда цIеррагIа колхоза комбайнера **Кучеров Николай Васильевича** цаи ахи балха норма кхоачаш е еш ялара дийнахь 30 тонн ялат оард.

Шиъш ахи балха норма кхоачаш е еш оасарпе лаккха йолаш кхъьег Назрановски района «Экажевский» совхоза комбайнера **Гайтов Татархана.**

Малгобекски района «Кавказ» яхача совхоза комбайнера **Тришкин Ивана** хlара дийнахь 35 — 36 тонн ялат оард.

Цу районе «Алханчуртский» совхоза шофера **Аушев Аьмпра** юкъера лаьхlача дийнахь кхаа тIера центральни хьатта 60 тонн гергга ялат хьатIадоьх.

КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пленум

Сеахан, 25 июле парте обкома заседанеи зале хилар КПСС Нохч - ГIалгIай обкома аргIанера ЦI пленум. Иштта дийр республика юрта боахама къхьегамхоша пачхьалхенера ялат дохкара шера план ханаа хьалха кхоачашъяь хилдарх. КПСС ЦК апрельски (1985 ш.) Пленума, парте XXVII съезда решеиеи кхоачашъеш, ялат кхеделлера уьзна паготовкаш дитеп алсамдакхара тIехьа шерра социалистически яхь а йоаржаяь. Даьхеи амбарашка пар чутессад 108 эзар тонн ялат, цох ахалеч совгIа дар — иш болеи маьхереи сортах дола кIа. Этгара дохкаIга дола толамаш дьхад Шалински, Грозненски, Ачхой-Мартановски, Наурски, Надтеречни, Сунженски, Малгобекски, Шелковской районий кхъьегамхоша.

Толам баккхарах юрта кхъьегамхой дег тIаьа дахьала а бийца, В. К. Фотеева тIехьнихкар агропромышленни комплекса болхлой хьажкIаш дуга, шеиара сведаш люцерна фу, доакъареи кхиболеи культураш дина къьхьIтIаран цай хиннаьа чуийца яхарш тергита пиъаш тIа а дерзадь, лыьтан яррига продукташ яхареи кийчъярея холуш дегIадоаладеш, тIадоагIача шера болчъ хьунъсаьа тешшаме ларр йолаш, шийталагIча пятилетка хьалхара шу белгалдаккхар.

Цул тIехьагIа пленумо дийцар «КПСС ЦК июньски (1986 ш.) Пленума итогаии 1986 — 1990 шерашка Нохч-ГIалгIай АССР экономически а социални а дегIакхувьяра лаьа шера план яхоачаIъяра областной партийни организаце дехкараша» яха дош. Доклад йийр партее обкома хьалхара секретара **В. К. Фотеева.**

Прешейка дакъа лаьцар: ни. **Д. К. Тарасова** — КПСС Заводской районна хьалхара секретара, **В. Т. Сагаева** — КПСС Урус-Мартановски районна хьалхара секретара, **В. В. Ткаченае** — «Старогрознефть» НГДУ операторна, **А. А. Мальсагова** — НГIАССР Министрий Совета председателя хьалхара заместителя, республика Госплана председателя, **А. Е. Волкова** — Грозный станце локомотивни депо машиниста, **Л. Д. Цзейтовае** — КПСС Советски районна хьалхара секретара, **И. М. Ачгербака** — Нохч-ГIалгIай пачхьалхенан юртбахама опытни станце директора заместителя, **А. А. Мкртичана** — «Оргтехника» Грозненски производственни объединенне генеральни директора, **З. Х. Гебертиеве** — Шалински района «Джалка» совхоза трактористкас, **И. А. Албастова** — НГIАССР юстице министра, **С. М. Магамадова** — Наурски района «Терский» совхоза партком секретара, **И. М. Селеиеви** — Нохч-ГIалгIай гIишлошъеча управленне кегтерни инженера.

Дийцача дешах соцан тIаийцар.

Дийцар организационни дош.

Пленумо КПСС обкома бюро члена дехкарех мукъавалийтар С. Н. Ковкуновский.

Пленумо кандидатallара КПСС обкома бюро члена-ла ваьккхар **А. И. Воронкин.**

Пленумо КПСС обкома организационно-партийни балха отдела заведующа дехкарех мукъавалийтар П. Г. Кацеев, хьажа балха тIа из хьожаварга дувзаденна.

КПСС обкома организационно-партийни балхи отдела заведующелла чIогIлаьа **А. В. Шаршавых.** Пленумо из кержаа парте обкома бюро члена кандидатала.

Пленумо КПСС обкома общи отдела заведующе дехкарех мукъавалийтар Н. И. Поляков, из пенсе вахарца дувзаденна. КПСС обкома общи отдела заведующелла чIогIлъяй **А. А. Гетта.**

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиуме

Уьк деношка Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиуме хилар бархIазлагIа хержача НГIАССР Лаккхехьарча Совета йиьлагIча сессе ден повестехь йолча предложенешка хьонаш аргIанера заседании.

Лаккхехьарча Совета Президиумо ладийгIар 1986 — 1990 шерашка Нохч - ГIалгIай АССР экономически социальни дегIакхолаяра Пачхьалхенан планера Планово - бюджетни комиссин председателла В. А. Куценнос баьча хоамага.

Президиума заседане ладийгIар МагIалбика районе Грозненски районе депутатий Советийгара, «ШийталагIча пятилетке буззама средствай промышленносте, радиоэлектроникин, электронни промышленностен юкъера машиниэ хьаечен министерствана специализировани технологически и центрашка гIолла применени гIулакхаш дарга довла лаьрхIа. Цу центраша пачхьалхенан торгови сета специализировани тикашка йохкара юхьханна кийчъ-ерга телевизораш. ДIаио йолача хаза фирменни технически гIулакх дара уьк формаш дIайоаржаерьш яхь-ча бытовой радиоэлектронни аппаратурана а.

Политбюрос могайир советски кулгалхоша Мали Республика президентана М. Траореца яьча переговорий итоган, переговорш ечаташ африкански блокех дIа кхийтача кхьчеи пачхьалхенашкара ший гIулакхаш Советски Союзо нисскони вIаши дархIарен принципаш хьажда дIагIойташ хилар белгал а дьяккха. Хинаа переговорваша советско-малийски отношеншка, КПСС-ан малийски халпъа Демократически союз з я юкъера бувзамаш чIогIдар-га керда низ кIоаргIеча, болийтар белгалдьяккхар.

Ладийгlад ФРГ Федеральни канцлера заместителиа, яхьча механашцарча гIулакхий министраца Г. Д. Геншерца хинаа переговорех новкъосташа М. С. Горбачевен Э. А. Шеварднадзен бахьа хоамага. Белгалдьяккхар СССР-ан ФРГ-ане юкъе политически диалоги тайп-тайпарча доаиъошка гIулакхаша цхьана къаьсташгIеч хила йиш йолча проблемаш бувзаш йолаш дагабовлар дикача доарIаеме хилар. Малхбузеран Европе йохкача пачхьалхенан а йолаш, ФРГ-ата Европерча хьала девгIаттача маш дакъа кхоач, цунга бокккача лоарIаеме хIама дулургдар дукеп хилар. Иштта

ПАРТГРУППАШКА–ОТЧЕТАШИ ХОРЖАМАШИ

КХОАНЕ ДАГАККОАБАШ

Бокхка ба Сушиенски район-ерга В. И. Ленина цIерагIа колхоза бохкам, Йокхуьг-баттахь колхозан к.хоаза.

Бохкаме къаьстта белгалболлаш ца шоллагIча шурийтоварни ферма бохкуш. Доккха шовзткъа хьокъехьнаш цар колхоза толлмашта. 115,6 процент плана хьоахуьш ю ешт. 448,5 тонн цуьра яьлхаш доярнаш. Хьаьта тIеч-чахьалкхенга екхай 366,8 тонн. 3,5 процент я цун хьоаза. Хьара бIаь латта тIехьа дIадахьча ах шера а хьалхе-дагадавьл 59 IаIиг. Хьаьта дерriга хьахиннарган 222 да уж. Дина лоархIабабаь доярнаш Хьара латтара хьоаху-яьхьара хьалха уж оарцагIбовл цунна новкъостан дара. Шоашта еча йоахуьнга дегIтара ю шишнех, тIехьатера ловза. керда газет, журнал. брошюра е кIанга дешь тера я уьхуза хIаране. Цiена, маIанахьа лостан болаш и цунна ю. Из бIех цу яра арахь хьалтох деррига хоамаш, тайп-тайна а. Хьалхе а де чел эшш лоархIамаш а дав. шоай тарамаш а тех.ка, кIанта.

Лальмате хоза. ферма вахара еррига оагIоп хьахьокхуьга ю хьоаза кийчъь-ваьнга. Цунна м дIаIоьдаьлча Ваьлга гойтара агитацин. Коллективо малагIа толамаш дахьа-хад, хьалха латтар малав. социалистически яхь мишта тех, дуьхьча кхыдар довзуьр-да цу тIаьра. Ферме ишшта вIашIтIехьахьхаш болх бечча наха бIайха, чам бола пхача кIанкбаьнга гIулдаьч а.

Доклядчика а мъамъал дьча коммунисташа а белгалбаьхьар коллективера дикагIбола наьх.

Царна юкъе ба юкъара ваханан кIанка лоаш бола Серповольски юртсовета депутаташ, коммунисташ Ю. Дешниев, Р. Джамурзаева. колхоза правление член йоа Хасуева Асьшат, доярнаш М. Шапшова, Х. Дагушева, Д. Асаева, М. Дарташева, скотникаш Х. Бахарчиев, Н. Саралиев, кхьбарваш.

Бахьба, белгалдаьнчхар къамъал дьарша, пайбсу-хIана а хьахьетана лисиплина телхеараш, балха тIехьахьбуларашш. шоай деихь-рош талмаста кхоачашпераш. Парез ва, масала, скотник В. Асуев. Iабсашта лерттIа Iунал ца дар, цар рацион телхаьр бахьан долаш шин группера Iабсий далийта моттинан нийсьлийтаг Н. Асаевас.

Шоай бахьа тIара кхьюла да кхоачамбоанаран а белгалдаьнга коммунисташа. Ферма доахан дерriга а брулцеллезни да из бахьан доаш шоаш йоаккхача шурийна. Саг хIаи ййи ни эхла, эше за, доастама, из болларгаш хьал долчарна ГунаIдеш, пар лай хинна делаш. Цуморчех САГ ашина сийлахь цIи яккха йиш яц. Iаламе Тамбовера долаздаьд симментальски фух дола 280 бежан, хIаьта хаста Красно-гвардейца. Цунна тIехьа фух дола кхы 300 шинар. Царна доал делта тIадилдад кхоачашпераш. Цунна м дIаIоьдаьр. Керда ферма хьалхьай колхозе. Дохаьна Iсмаилов гергдаьна ю. Цу тIехьа лакха Тамбовера долаздаьд симментальски фух дола 280 бежан, хIаьта хаста Красно-гвардейца. Цунна тIехьа фух дола кхы а

Геннадий БОЧАРОВ

ЛОАМАН БIУХОЙ

Л. ЯКУТИНА сурт. («Советский воин»).

АФГАНИСТАНЕРА РЕПОРТАЖ

ПЛАН чоалхаде яцар: Iуйрийна ййс сахьат дьлуча мотострелковни колка КПП тхоса хьежаш хургра штаба начальник, тIаьхьа тхо новкъабаргаца. Лоаман чожех чакхбоал ницъ, миниша а боамбаша а хIалакбаьлъ из, хIаьта кIийлеташ ярт тийшача балхаз довдари массазара гIуларх да ухказа.

ХьалхагIа дарт бахча бесса, Iуйрийна 9 сахьат доалаш. КПП хьадьжар тхо. Бакъда, майор воацаш вар. Сарахьа задане вахча хиннад из, хIаьта Iуйрийна хьакхачанза а вар. Вайна дIавахьнавар.

Оахча бакъа бола ницъ хьалхе а белгалбаьдар. Тхона хоза: кхидолга гIуларх дарел совгIа, штаба начальник советски бIухой заставашка вахь безам болаш хиннилга. Афганаски сатташ ца цхьана дар лораюу ихера-мегIа йола — хIаьта цхьаболча хана геттара ихерме йола — нахька участкаш.

Цига гIолга дар сона дага-дахьлар а. Вай салташа шоашта тIадилла гIуларх мишта кхоачашбу хьажа безам бар са. Цу юкъаIга-мукъа царгарча хьал тIа хила безам боарIар. Цудухьа уж болча хила везар.

Нахьа араваьлар ши-лежурналист а — Михаил Лещинский Владимир Гурсеви. Останние хоза редактировани яьчул тIехьаIга «Ха» яхача информашионни программа вайна даим гойтараш Афганистанера цар ухийта репортажаш я.

Тхо ихоъ вар хIанз КПП хьежаш ваьлар. Гайна доаличча доаваш тIа нъеташ бар малх. Цуи эIанарашца ухнар военни горолока тIа — майора боахам тIа. ЭIанараш тошо йолаш санна хетар. Ардавхий шитех ял нагармаш геттара хоза товра. Городок ешаш хинна аллех почтовни отправлена тара яр — сел цIена яр цига. Хоавча моттиге латтар полк. ТIахьожам доаттабе ухача дуккхачарна езаенаер из. Полке а хинна, замечанеш а ял. тIехьожам доаттабечуьнга шиа отчета тIа IIаязде йиш яр: «бIуна юкъе болх бен хинна».

Майор наьха санна гонга вар — малх айдуш латтар. Хьо цIава йиш йолаш е цIа та воагIаш виса меган бола ницъ цхьатарра дIаболалу: из ницъ гIов забалар кхер хьо. Хьаьта йилла ха тIехьайоалаш хилча кхыдар дагаух: из ницъ ца бича а хIама талхарг ма дацар. Из кхераме ма бий. Хьо вала ма тарлой, хьох чолаьх е ма тарлой, хьох чолаьх а веш. Хьай фу деналл да а хье малав а хов хьона. хIаьта из-м 'долучча тайнара ца хайча аттагIа а да. Цудухьа, иу тайнарча наьхьа яра ца валар, сел во хIама а дац. Ас дувцар долаш дар да, сел дIаьхьлаь дувце а. Цхьабакъда, иа уйла дагаух хIарвиена. Кхьаьстаьхьаста хьаййача хIарвиена. ХIаьта массаге дер цхьан бесса хуьга дерзига вIаштIехь довлдаше, новкъа воал. IIанз из оаха ца чаьнара.

Наьхьа тIа гIеттар дема кIай морх. Тайнха бронетранспортер гучаьлъар. Тайнха — тхо хьежаш хинна майор.

Берригаш санна. 'цунйа тIера Iохкоссавалензар из. Антенна бух хьа а дацца, шортгIта тIера Iовьалъар. Цуи курткен военни непкеи демаша яьккхаяр, из хьаьрахочча тара а верзавеш, Лахчаче дегIара, низ болаш, къона мар из. Халха тенхабора цо яьрда кот: нахька тIа цIъа хIама хиннадар. Тхо бIаргагушше, нахьта?

— Кийчайй шо?

— Дац мотт хьиннаш!

— Долх вай, — аьлар цо.

Ас кхетадир тхоаш дегIа-ла IоргIолгга. Гlашлой тIе-ма цIа машина — БМП — кийчча яр. IIроин тIа хьлхаIга хьалтIаваьлар — майор. ТIакхха тхо. Салтий эгтара тIехьа, хьалтIабаьлар.

Кабуле Iохайна, а да ва-гIиш. цу мехка нахьканаша хьо леле, цигарча порядкех сиха кхетаргбе. Лещинский Гусева кхийтаб — уж да-ям ницъ беш бе. БМП — бIаргбе. IIроин тIа бIаргдиа — тIаханарча Афганастама цIъа баьцхьало. Из дац майрал дIатайта — IIергилга е курга-сонтал елга. Хатарех салте дорабу цо. Нагахьа санна бронетранспортер е БМП минана тIаннIелоп (тIаьхьа минин тIом цIерга бьаржча-ча мехка кIезига яьйелуш хIама дац из). ,лаьтта Iо а вежа. дийна виса йиш а хьа. На хоп яассанена. Цудухьа гроина тIа'Iолла, тхо дол-Цун афганаски вахарс — цIа-рех лохехьа дувцардга аз — кхьа а духка хIамаш куг, поатрон - талисман - цIи бе-га йоал. Москвера-га СССР Гервакщарча Низий Центральни музея экспонат куд цу поатронах. Сона юхье бро-ня тIа бIаргбе экипажа кхьа-бола бIухой. Аьрдехьа, сона тIехьашка вагIар автомат ге-бIаргбе банкнадар. Дов до-ладе ницъ яр цун автомат. Аьтта оагIорахьа, антенна йисте вагIар мугIарера Одинеен Вахрам. Вера яр санна яр цун юхь а. Лоаматта тIера бIаргбе банкхнадар цо а. Дов доладе ницъ яр цун автомат. ВМП тIа хьалхаIга-хьа вагIар сержант Батыгу Иван — басилгаш цIе ларбе-та диллача. цхьаьнга шеко а йоацаш, чемпиона вар из. Герз чIоаргIа бе доаллар сержанта, лоаматта хьожаш вар из а. Берригнеша цхьа-на. Iархье кхьаьт-хьаста шоай хала декъар кхоачандо-ра топа кIал ВМП-на цIмонт еш воалл а ца оалаш, хьалхара алапеш чунхуьлаш ший нана Прасковья Ефи-мовна гIозъпьлача Хмельницки областерча Есиновцы яхача юрта ше лелаьйча трактора двигатель тоаеш воалл аргдар цуьна бIарахьс жачо. Бакъда, салтечун низ а оамал а холуш яр.

Салташа шо-шоай сектор-рашта дIа-юха динйъар лоа-маш. Хlараваг шийчунга хьойаш вар.

Гаьина хьалхашкахьа, цIа-нача а лаххача а сингала гIолла йодача шин вертолетах бIаргIхийгар. «Орлионаша» — душманий доаман эеништ-ваша царна дов доладир.

Тхоашта гаьина доацаче доаман тIера бIаргг боакиташ вацар со. Тхох хIараненга герз тоха йиш я цу да бIа-гIача кхераннна тIехьашкарг, уйла бора аз. Тlаькха цунга хьажа воалалора. Цхьа минута ньача сона хеталора кхьу-ка кхерання тIехьашкара доо доладергда. Тlаькха цунга хьажа воалалора. Из дац тоъел ха яьккхар аз. Кхерам массанахьара а тIалатташ бар. Цох кхераваьвар а цIи-дешаш ва. Ишгта ба из да-зал.

Геннадий БОЧАРОВ

ЛОАМАН БIУХОЙ

Л. ЯКУТИНА сурт. («Советский воин»).

АФГАНИСТАНЕРА РЕПОРТАЖ

ца цар. Лоамашка хьежаш бар уж — хIара секуйде моастагIа гучаьлъа тарлора. Цу сахьате доь охкаде кийза бар уж. Цхьан юкъа а боч-ваш, даим из де кийча ба ухказа. Афганистане, Iуларх деш бараш. Цу хIаманка белгалбоалаш уж, цу тайна-на кийча хила ца Iемарел. IIцаьхьа аргIа аз: тIамлаш-ски профессеи йолча сона вахарс хеташ хиннараш хуьцаденна Iацар Iукхаза. Сата-ташта хетараш а хувцалорз, Хетарахьа. царна хетараш чIоаргIа а хувцалора — салтий - м мича дьлнаа тъъсета - тъъо шу мара.

Селхан мишта хиннан хьо — из хIана Iа яха доархIа-не дац. ЛоархIаме да тахьа хьох хиннар, тахан хьох суу гаг хинназ хар. Кердача тIема вахарга маIан а хьа а цох латт. Хьо денкарийна на хьо дниза вагрвал. Сес-хан доккхий денпан хета тар-лора царех, банкда, тахан хьа бе йоаллаш автомат хил-ча, гаьна воацаш моастагIа чIоаргIа — хьа вахара дер-рига маIан. Безам бале а бIе-це а хунцаналлаза варгвал. Кердда, чIоаргIа «сага коаст-ручени» лаха еза. Чура кеп-ла кристалл хьалхоала еза.

Готтигача а безаме йоанича а чIоаье тIа машина двигатель байра. Тхо юхасайпар.

Салташа, цоаййа йист ца хуьлаш. автоматаш лоамаш-хьажа Лаергайар. Моторо болх бешше. сецпар шоллаг-ла йода машина. Оаха ниъ-ъ дIаьхьайлабар цунна. Аьтте хьа йоаргга ор дар. аьрдехьа бIарг ма ихочача лаьхьа лоамаш. Дов де моастагIаш-та геттара аьттуь болча лат-тар тхо. Дов юха-м оаха а дерригар. Бакъда, моастагIий гIулаьхаш аьттуь болашгIа хургдар.

Майор Аушеви механик-водитель Василий Леонтьевич ремонт е болабелар. Капот хьал а айаь цIи мо бийяха-на а мазуто бьаьнхача а БМП моторага хьажа болабелар уж. 20 шерел дуккагIа да-дацар Леонтьева. Сибарг оамал йолаш вар из. Сийлъ-ца кхераваьлар а цIин хIа-мах тийша дар: дуьхьаьр-ган дуьхьал хинна Центральни, телевидене передача ез-гуш (цунна-м ДРА-на а транс-ляци (яьар). Цох дийна ца Iеш, цу тIа дувцар цун се-сагах, берах, наьнах, дах, вежарех. Цун биографи йоаь-ха еце а денателча гIулаь-кхашца сиххха хьахинна я. Тlехдина гIуларх дьлл Афга-нистане, Москве, Фрунзе цIе-ргагIча Академе тIехдина дий-шад. Из чакхъьлъхкхай. ДРА юхадIаьхьавар ' дехаш цIе рапорт деннад. Цо дийхар кхоачашдир. Юха а Афганис-тане кхьаьчар. Хlанз а тIехди-на гIуларх дуьхьал. Цу хан-ча Аушева тайпан цIи ухха-ъ массанена а йовзар. Бакъда, из алхха цхьан Руслана ца-ргIдьлна тIама дац. Цун гIуларх хьаллаьлъар вежарг-ша — Адамен Бахьаудинен Iсалташа — Борис оал цох). Руслана санна афганскн нинъ бир: тIехдина гIуларх дир, тIема совгIаташ дзах-хар. Москве, Фрунзе цIе-ргагIча Академе цIехоажбир, хIанз шакнхе вопна цига майора сона вохзайтар му-гIарера оалте Климашевич Виктор. Тlем тIа чов яьй цулина. Шийна Iойуьдалуш латташе, ше дораеш хинна моттиг йиташ. Новкъостал тIакхачалца. моастагIех лийтав. Николаев яхача го-родерга селханара школьнин тIехьашка валанзар, кхера-валанзар. Деналах воханзар, лачъьзанзар. Из тIом барах Виктора елар, «За отвагу» яха медаль.

Кхыча посте тхона вайзар мугIарера Лысак Виталий, «Советски Союза гIуларх дешл да» яха пеердачина лаьрхIа Лешинскеи Гусеви сурташ даьхар цун. Фу даьд Витале, сенца белгалбаьнна из?

Посте воалш тIом бе бий-заб цун а. Хала чов яьй цун новкъоста — Ленпов Владямира. МоастагIий юха-техаб Витале. Цуа тIехьаIга чов хиннар дIанихьав. Хlанз а цецвуьл из, ахча па боа-ъеш ший бисарах. Новъъ-ост «IIалхарвакъхкар цо. Хlанз Витале куртка тIа ле-паш я «За отвагу» яха ме-даль. Тюменски области ба-гахьа даьген наьнагеи (да — буровой мастер, наиа-лабо-рантка) шийна совгIат дала-ш. Ишгта ба из дазал.

ЗАСТАВАШКА

ЗАСТАВАШКА юха-сецпар тхо. : Гlулаьхашка хьежар штаба на-чальник. Салтий тIема кий чо, маскировка, вахар-лелар минташ дуьрга цо. Доклада-ка лаьуьгIар. замечанеш йора. хьехар дора. Цун мас-сазара гIуларх дар из. Та-хан цо бена ницъ я техача-рел эргаш баьар. Хоза а хе-таш, массе хIамаш дуьгIава-ла гIертар Аушев. Салташта а цар командирашта а цунгI доклада-ш еш хозахетар — из вийра аз.

Массанена шьара хов-хьогара гIуларх, хьа эвани эскаре-керттера долга. Баьк-да, ухказа цул совгIа ихы а ихе хIама а дар. Ваи хинна-ча эпсарап вай хаварча сал-тепеи юьъерча гIулаьхашка духьагIа холуш дар. Ма да-ра аьлча: сага сий дар, из лархIар.

Аушев ихона хиларо а салтий ихона хиларо а цун-на новкъарле яьар. Гlо до-ра. Из тIема хьалашка деш хиларо ихы а «IIоаргIдора.

Массе хIаман: интернацио-нальни декхара тешаме хи-лара. бIухочун декхара те-шаме хилара, шоай Даьхен-на тешаме хилара дог-уйла цхьатарра йолаш бе коман-дир а салтий а. Машара ха-на хьалхихьнав Руслан, Цхьабаханза, шоай вахара ницъ лаьрхIа тIема гIуларх, тIема говзал хьаййача ихы-на магийча нахал хьалхаIга кхетадир цо вай мъаьнача дуненна тIаэтта керда хьал, хьахинна керда саготонаш. Вай хIамма шек а доаншаш, массанахьа лархIа ца лоар-хIача чоалхане доздача хь-машта юкъе да тIом хила тарлуш хиларех дола бакъ-дер тергал ца дар. Аушев Руслана а из санна болча кьйчар а из тергал ца деш дитанзар. Из дина кхетадир бар. ХьалхаIга — теоретн-чески. Тlакхха гIулаьхашка. Ший спыгача. Цу дерригех ихы кхийтачул тIехьаIга башха-дина эксар хилар Аушевх.

Хьалта салтий?

Цхьан посте тхо ихьалча-рах хоам бир цо. Фу бахьан долаш денпад яьданзар.

Сага эгтара чIоаргIаIга мах бер цунна нараIгIола гIу-лаьих да. Ха тIа латтача, бро-ня тIа багIаш аз санна ший-на дом бучча салташка хье-жар со: цхьа хIама-м да хьона вайна царех боIъонца ца хоаш. Геттара лоархIаме хIама. Дувцача хана дерригга а чоалхане доацаш санна хет вайна. Цхьан афганскн репортажка тIара дийнар аз: тахаиарча салташа турпаша цIIоаргIа дай. Из. ихетадеп тIа хиллара, тIуралг да.. Аф-ганистане а санна. Советски Союза моллагIча кхьача мотти-ге а гIуларх деш болча салтий дахьа тIом бахбан. цу хана шоаш хIамага хилар бахьан долаш. Сона, ду-ъха ха йоацаш хиннача сал-течун дахьа. ухх деноашка эскаре гIуларх де ьъонгаш бигача са ницарахоата вIалла доагIаш дац «турпал» яха донхха дош. Вайна хов из хьанах ала доагIа. Из ала доагIа аз лахъе вийчача Климашевич Виктора дах-дех: фашизмана духьала тIом баьб цо. Фашистски полигаторе тухвьллаш, хIаьта тIа. Iоанала футтарофна дий-на а висан. Тlема бокъъонца бола турпалаш-миллионаш. Цар денателча гIулархех латт вай истори. вай вахара хьи-сап. Гlуларх моллагIча тай-нара эттача. моллагIа кегар лелабича, чIоаргIа дIаихайка а деш, хьакъъалца доаца хIа-маш леладича а ловш долча вахара хьисап. Эхь а да хе-таш, вой беранта хьалхашъъ тIоьвап детташ, вай хеста-дьраш а тIехь.

Хlаьта доарIхIаме фуд яьча. доарIхIаме да общест-ва вахарера, цун лIядахкуул а тахан долаш долучч а ъъьъера вай дикагIча ньонга-ш цу мехкарашеи духьхал ди-кадар мара хьа ца эцилга.

41 шера моастагIчоа ду-хьала эттараш а контрревво-люцеца къъвсам лоаттабеча Афганистана заставашка сох беттабенарашп а шоайла ду-ъха эргаш баьар. Вайна хе-тачул нIезигагIа хIаьта а. Хьаштдаеп, вIалла эргаш а баьар.

САРАХЬО мотострел-ковни батальон латта-ча нхьчар тхо. Комбата ра-рорт хьаййар Аушева. Тlак-ха хьаттар; хьаньхьи ми-чав?

Комбата жоп делар:

— Госпитале Iовиъав.

— Оставлар ихераш-м ви-жавац но? — велавелар Пу-слан. Салтий а белабелар.

— Оъаш, — велакъъкар комбат.

Тха салтий, куда-ъхь йила бахар. Цар цIе баснгаш йов-зарпйоацаш яр: хоттаи чIъъо-раш дадар цар тIа. Хlаьта нIадар салтий, тхо новкъа довдача хана тхабараш шин-ача бесса бар. Хьоашап тос-сача хана шоай цIераш сар тувлаьургвоацаш йбахар цар: Алеев Сергей, Бабушкин Олег, Киселев Василий, Ас-роян Геган, Васнльев Валерий. Хlараненга тIабубхар ихо латаргбоаца гIирс, ато-мата ахкараш чулатта гIан хьерчар йитъъача юъъах.

Лохе гIолга бода ницъ ма дагтара болх беш бар. Сал-тий бар уж лорабеш. Атаiеи дехьа афганскн эскара-ха латтар, сехьа—советски дар. Ницъ дийна бар.

— Тахан шоозза чуглерта-бар. — Юхь-дуьхала дов дар-м хала дац.

— Фуд новкъадар? — хьаттар аз.

— Минаш уьттаелга, — аьлар комбата. — Из халаг-га да. Минаш ца уьттаий-тинга, из де гIертараш хан-нахьа зер тха деккар. — майора къона юхь гIайгIане йийзар.

Лаьхера хьежача лоче тхона бIаргагора республнка-нъъубеъеи къубеъеи яъаш хотта цаI мара боаца ницъ. МоллагIа ун-заря воанкхарговлар бар из: бехача наьхьа тIа гIолла Iай-хьай ухар доагбр а минералыи удобреиеи а яхьаш йоагIа машинап, тIе-ма техника, тIаиг аьъна хьалъйнза автобусап. «Да-далахьа, ухх наьхъа тIа цхьа моттиг а йохайбй, ма халача оттаргIаьх гIулаьхъ» — аьлаю майора.

Батальон лаьтта моттиг картанца чулаьца яр. Кхаь оагIорахьа орап дахьадар дов деи дIа-юха ахеи йиш хургIолап. Берда йистте латтар кхерах бетта гIирс. Цу чу доал деш бар тIемах-хой. Майдан къулбаседехьа латтар герз чухиннача бьыр-ларча яьшний хол. Массанах-ха гуш да гIум чуйола пе-дап — пхорчех а гаргех а цар лоравелга ховш да.

Сокоде, Москве, Кабуле керда фуд, хеттар салтапа, — АмаrIа валлал хоза яр сайре. Ирана лоамашка чу-бзъан латтар малх — бадь-бирачча сигалеп Iошъъа тIа гIолла шерпар тIехьъара Iиндарга-ш.

Тра-а-ах! Тра-та-та-та! — яьнича автоматаша тийдар сайрен сатем. Сона- уллуъ чIарх аьнна тата даьлар — 50-миллиметр йолча реак-тивни повтроно урагIъъинйар тарашпхтах улла гонахье сийрдайбоакхха ракета. Гранатометчикий сангара ъоххе бIаргчихйар са Аушевх. Пулеметчикашка амар те-лаш вар комбат. Аьрда оагIо-рахьа автоматчикаш бар — дуьхьа ха йоацаш из ихъа-маьъ дах мугIарера Киселе-ва Васильеи бIаргабайра сона. Хlанз. цIаьхха кхерам тIаэттача, иакъадалар хий-ла хьацар а доаккхаи Iома-дьр.

Хьалха дов де болабеначаш автоматчикаш бар — товнаш мо боагIача мархьал-гий тъаьи оаденнадар ата-гIен а гIолла.

— Аьрдехьа — бIаь! — цIоrIа деттар цхьанне. — Аьрдехьа — бIаь!

Йоагача мархьалгаша бел-гайбора моастагIа вота мот-тиг. Шйи БМП йоккхий то-наш а дов де йолалеар. Цар татано кIалдихьап деррига. Цепсоаккхаш сиха юьлар йоккхий тонаш: душманаш болча туржаI латтар.

Сихвенна ъхеста телеопе-ратор Гусев Владимир бIар-гавайра сона. 50 эзар дол-лар мьъха йоца ший камера тIакиййта ха а йийца, цар-гар чу инхгар из. тIаккха уу-леметчикий сурташ даха во-лавелар. Цьаьхха арИъал а вежа, тIаIолла дIаихаиъ сонхийча йотий ъъъсача лехочийча пъхорчий сурташ, даха эттар. Керта тIа шлем йоацап вар со. Шлем тIа а йоацап, дар-гавайра хIама тIа йоккхий тонаша тохе латтила ъъъсача ме-тIгланх да — гувлавала тарлу. Сангар чу Iочъъалар со. Ерригга застава — сал-тий, командираш, техника дина лела сахьат санна болх беш яр. Из цхьаннена дага-дацар хинна хIама да ала йиш яцар.

Тlом михьарбоалар. Инкаца айбаь дом бухнаш лат-тар. Сангара пена тIа дIатIа-вижар со, дIахо фу хургда-ш.

Дlахо хIама хиланзар: дерригга дижар. Йокхий то-паш сайцар. Сайре ъхоача-едар. Бийса ъкатIаера. Духха ха йоацаш шоаш дов деи хинначарга хьаслабелар сал-тий. Юхь тIара кIурз дIа а бабька, комбато Аушевга аьлар:

— Хетаргахьа, бийса са-тийна хила мег.

БАКЪДА. цох хIама хиланзар. Высоко-вольтни ъъаьпна ЙоагIаш до-радеи цIаргдоп поста чах-бахар душманаш. Царех бIаь тхъо эккхийтабар диверсан-таша. Уж ихъаметтаоттадир. Гаьна болдаше царна тIаньха-ча гIертар хIаиз моастагIий, «лаьтта-лаьтта» яха ранеташ а еттаи. Лиъъатаий а со а ъйеи тIа латтар. Тlа-тIа юхетьа Iолегар ранеташ. Доагаш латташе пишка чура ъъадьаькха дахча сайца, кIур бе йоллаборг уж. Аушев ъъатIаера. Тельяйшаца вар из — куртиен кепкеи тIера Iовьъккхар. Тельяйшпас гет-тара ихъъора из. КIор ма Iаьрнача доккхача менкаша, тIамашка дале а, пхи шу тIера Iодоаккхар. Хlаьта се-заме. боча зьежача бIаргапна тIадим оттабора —беррашка ва-кх!

Деш дола дов эийначуьа тIехьаIга Руслана аьлар:

— тIема дала мичав?

Цо аьинар дIахезача са-нна гаьнарча ломаш тIехьаш-кара йоккхий топаш ювла йоллеалар. Дов михьардоалаш латтар.

— Хlа-а, — аьлар Аушева, — царандоп гIо дийхад. Хlаьта иййса а дийхад.

СалаIа кийчуьп бар салтий. Аушев амарца бIухочо-ьи ведар ерга.

— Бийса дахьлала хийла цуьа, — цIагIа волаш санна аьлар салтечо.

— Бийса дахьлала хийла, — жоп делар оаха.

Тельяйшка тIера Iо а яьк-ха, салтечо енача ведра чу йитта эттар Аушев. Тlак-ха уйчеи тIа из хьалъъал-лар. Цо Iовиъалелъа сурт хьахьекхар — цу тIа яр цун сесаг, йийиг, из ше. Майор военни форма тIаиъхаш ба-цар, пиджака тIа къеташ бар Советски Союза Турпала «Дошо Седъъа».

Сона-м из а хацар! Ха а хацар е дегабузам а бинзар. Майор безаме а кура-соита воацаш а вар. Ший турпа-лерга гIулархех сакхуьш а парий-хьоГI из-м. Дуьхьа ха йоацаш, дошо седъъаш ду-кхачарна телача хана. турпа-лаш шоаш бараш бусеар. ма-хьа ха ма-со. дуьккха кхьа бараш а санна, боъъон-ца вола турпал оттавьча турпалал къоаставе ца мо-гаш вусар.

«Тха» наьхъа тIа, тхо дахача наьхъа тIа къиза а хала а тIом барах из совгIат денпад Аушев Руслана. Цун тIема биографе цуи тIехьа-га ихы а дуьхьа тIемаш сни-пйд. Турпала Седъъа бенна-чул тIехьаIга СССР Герзащ-царча Низий Центральни музеи кIонача эксаргара дий-хар афганскн экспонат луь-га. Уйла йир Руслана. Уйла а яь ихоачашдир дехар. IIцхьан хана ца йоалаш йиса а ший вахара така хоада па дьъ а хьаькъал дола поатрон дIаелар.

Иййкье яр.

Сатоссаш салтий майдан тIа вар со. Дов тийна дар. Ломашка мара ца хула са-тем латтар гонахьа. Тийна бар ха. тIа латтараш а. Сона юхь-дуьхьа латтар тIъо шу-дьънна кIанг. Ший цIагIар-ча вахарера дуьккхадар тха-денадар цо. Фу диссадар-хьоГI ихе? Сево гIо дир-хьоГI, нахьа ца доалаш фу дисар?

Аз кхетадир: дьъъа-коноша-ш шоай къонгаштта дергдо-ла эгтара донккхгIа дола во

— цар вахар цIъаьнка бала боацаш а атта а хIилйта гIертлара хилар. Халонех а чоалханеча хIамаех а уж лорабеп ца хилар.

Нагахьа санна се цIеки-чеI — сай новкъосташка, къонгий дьъъа дIа — безам бар сайна хьалхадоахача ден тIа ихьаьъагор со. Дуьх хьа-хелелача — ала — безам бар са, ший цIа а ший гIу-лаьх а дораде ховш хиа вена къонах. Из хIийад цун керттера, цигара доакхаIгIо-на дехар. Цу хана денз хувцаденнадий-тесш дуне? Кхерам цIенгIенбанай-тешГ

Дуне хувцаденнад — кхе-рам бонкхгIа хIинад, — ма-мзе монтарг доаъъув, кхо-кама доаъъув массара яхар санна хIинад паччахьлихче-ний доаъонашша. Къъвсамо массава а юкъеъъ. Цудухьа мехка а даманна а ший денад дола, тIах авьна, къонахчаа дола пах. Вахар эрдаденкхе, тоаде, лораде низ дIаихоа-чаргбола пах.

Уж болаш ба. Цъъбаньъ-да, ешачул дуьхьагIа цIаннха а хилад уж. Амма ца тоъшм-ад хуьл.

(«Литературная газета», 1986 ш. 16 июль).

Гlалгlай металл ыныхар

М. ХАМХОЕВ.

«МАШАРАИ СОЦИАЛЬНИ ПРОГРЕССАН ТIЕХЬА» ЯХАЧА ПОЛИТИЧЕСКИ ПЛАКАТА ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРЧА КОНКУРСА ПОЛОЖЕНИ

«Плакат» яхача издательствас, СССР художникийн Союзо, СССР культура Министерствас, СССР Госкомиздато, довзол дезларча мехкашцарча дотгагIалеп культурин будзамен советски обществан Союзо, машар дерабарра Советски комитето, машара Советски Федерацин журналистийн Союзан керлачун мехкашцарча Агентствеи кхайкаво «Машарах социальни прогрессан тIехьа» яхача девнагIа йолча политически плаката дунен халкъашта юкъерча конкурс.

Конкурс лаьрхIа я Сийлахь йоккхача Октябрьски социалистически революце дунен историн чухь болча лоарIам, Советски Союза ленински врахьара политика, планета машар беса дерриге шиъаш ваццар чIоагIге, сихдаь герз хьаделга сонарг, мирни хьакхаволлам да хилитIарг дола хIама де гIерриган хилар хьахьокхаш йолча плакатни искусства произведенеи хьаяра.

Конкурса юкъе дакъа лацара тIехьех профессиональни художникаш, студенташ, художественни вузаши училищеш бинтеллъарш, творчески организацеи, издательстваш.

Конкурс яра ха 1986 ШЕРА ИЮНЕРА ДЕНЗ 31 ОКТЯБРЬ КХАЧАЛIА Я.

Конкурсе хьакхаяра дикагIдола плакаташ хьанъоастадора Советски Союзен 14 мехкен плакатни искусства боазан болча мастерех латта дунен халкъашта юкъера жюри юлл.

Конкурсе хьачуну моллагIча техникагIен полиграфически изготьхьатIадакхха йиш йолчеи плакатий оригиналаш, Плакаташ хьамчIа чIоагIача картона тIитIадаь хила деза 70х100 сантиметр формат я болгIу размерера.

«Машарах прогресса тIехьа» яхача конкурсе аьнна тIе я лядь конкурсан балхан дIаахийта деза ужх адреъа: сагIа: 117049. Москва. Крымская набережная, 10/14.

Плаката тIехьанъкарча сагIо тIа шифр отгIаю (ших шифр йолча тайранъкъа), тIаьнга шифр тIаIалъяча коншифр йолча тайранъкъа). Ужа шифр тIаIалъяча конверта чу доал. Конверта чу долча автора тайпан цIи, шин цIи, дан цIи, вах шу, образованин, болх бу е деша мотIег, тIаьхьа ишшта ма дарра доза почтоан адрес (уж ергIера даннеи йиша язъе яра) тIаьхьа йогIург.

Конкурсе дахахIа балхан дIакхоачийг 1986 ШЕРА 31 ОКТЯБРЬ ТIАКХАЧАЛЕХЬА. Иллачух ханал тIехьаьгIа гIа дIайтахача, из посылка тIа оттальча пакеташ, тIаьхьа гIа дIайтахача, из посылка тIа оттальча пакеташ, тIаьхьа ца хьинчуу тIехьаьгIа плакаташ хьорадара бехнокхаме яц Оргкомитет.

Конкурса итогаш кепайоазон тIа арайоахарца.

Конкурсе котбаьнначарга дала е согIатанга отгIазу:

Хьалхара степена кю дипломе премии 1500 сом.

ШолгIачу степена яхь дипломе премии — 1000 сом.

Кхоалгача степена яйс дипломе премии — 750 сом.

Пхийта поощрительни дипломаш премии — 300 сом.

Конкурса итогегIа дикагIдолча плакаташ выставка плакаташ дукхахча тIражагIа хIаьта дипломированни плакаташ дукхахча тIражагIа арахецаргда.

Премеш тIийнаеч кепатохара хьатIаийнцаеч плакатех говорар лургьа премеи да доархIаш.

Конкурса Оргкомитет.

КХОАНА–ТОРГОВЛЕ БОЛХЛОЙ ДИ

НАЬХА ХЬАШТАШ КХОАЧАШДЕШ

СССР Лаккехьара Совета Президиума УказаргIа июль бетта хIара дийлагIча кIранданийнкъа торговле болзлочун. Ди дезду. Нохч-ГIалгIайчен торговле болхлой йоккха коллектив дика нчкъеваеп шийл профессиональни цIейна, Хьинар айдеш болх ю республика къьхегамсхI хьашташ кхоачашдеш.

Соахна НГIАССР пачхьалкхен а кооперативни а торговле товарооборот 835,8 миллион сомага дIакхьахьа. Из пхи шу хьалха хинначух 16 процент дукхагIа я. Цкъа-ттIаннача пятилетка тIехьарча шера планаш тIехкхоачашъьяьчарна кюкъе я «Продтсары-ы» яха торгонан объединени, Грозненски универмаг, Гудермески торг, столовей трест, «Чечнигродстрой» ОРС, кхиъараш. ДIадахача шера дехначух дуз

— 87 процент, шекар — 9,5 процент, хьайбай дыхта — 7,4 процент, кондитерски хIамаш — 7,8 процент, дарце хIаваш — 22,8 процент, моюга гIирс — 7,6 процент, трикотажни хIамаш — 19,3 процент, хIопчатобумажни хIамаш — шозна дукхагIа дехнах республике.

Уьк тIехьхьарча кхьь шера дукхьхал паччахьалкхен торговле майда 6245 квадратни метр йоккхагIа хиннай, болх бе йолченний 65 нерда торговен предприяти. Дукха кхьхьайгаI долаш йолчарна модернизацин еш, типтIенна торгово - технологически оборудовани хуъщаш, тинай, гIоболеп, кIезаш, складий болхлой кхъьегама хьалаш тоделеш. Уьк шера кхь а сихха-гIа дIабода керда торгови объекташ хьалъяра болх. Кастта эксплуатаце дIаяьлъеаш я тхов гIилла рынок. Грознера керда универмаг.

Чакхбаннача яьлх бетта республике дехнах 1414,9 миллион сома маьха проъмышленни а кхачан а товарашш. Соахна хинначуъра хьежача товарооборот 6 процент дакъахIиннай. Цу юкъе мотIиерча промышленносто хьалаь 10,5 миллион сома маьха товараш а маьхьалъьхад. Дика лаьт кхъча республикашкарга хьадена товараш дохкар а. Цар боарам 7,5 миллион сомага дIакхьачаб.

ШийтталагIча пятилетка хьалхарча ах шера планаш социалистически денкарашш дIахьоалъяьнаш Грозненски универмагча, «Грознефтеоъбединенне УРС-а «Чечингродстрой», хьун боахама, ОРСий, «Юведпрогорг», «Орбита» яхача тинкай коллективаша.

Шоллагlча квартала итогех РСФСР торговле Министерства, пачхьалкхен торговлен потребкооперацех болхлой профсоюза ЦК карара нара тела. Цо байбархи хьалхара ахчан премий ешнай товарооборота план 102,2 процент кхоачашъьяьча Грозненски универмага коллективана (директор Фадиева Хава) а, НГIАССР Министрий Совета, облсоюзпрофа карара кара тела Цо байранъи шоллагIа ахчен премии елар Гудермесрча универсальни торгорга (директор А. Хадчуаев). Уьхьа-за план 105 процент кхоачашъьяьй, НГIАССР торговле министерства, паччахьалкхен торговле а потребкооперацеа я болхлой профсоюза обкома карара кара тела Цо байбархи ахчан премии елар торговообота план 105 процент кхоачашъьяьча «Алмаз» яхача тIехьа коллективана.

Нюъа хьашташ ма хуллу дикагIа кхоачашде гIерг торговле болхлой. Хььлха даьхьа заказех товараш дохнаI я республикаца а, предприятеш а. Из промышленни предприятешка хьайийлаI заказзаш ду 36 пункт. ВорхI тика дожкий товараш цIагIа дIахьа-хьайта йиш йолаш я. ЦуьсовIга цхьайоча тиика барзкъий данаш доах, кIадаI раскройка ю.

— Республике бахача нюъа эпа торговле гIулакхаш деча йоккха мотIиг дIалоаш онтови предприятеша. Цар денхар — дIакхьа хоатташ дехкайта йиш йолаш я. ЦуьсовIга цхьайоча тиика барзкъий данаш доах, кIадаI раскройка ю.

Из боль республика оъйлоча оригиналаш дIахьа-дIахьа тIе бу «Ростекстильторга», «Росхозторга».

ДIаяхача пятилетка шеранца республика Гуръа общественни кхачан предприятешка 1000 гаргга мотIиг тIакхийтад. Промышленни предприятешка, гIишлоп организацешка, дешара заведенешка болх бе йолаенний дукха нехан ахчанан поощрени, йоъаш йолчарна реконструкцеи йьл. ХозаIга хургIолаш тоаьъ дукхагIйола кафеш, ресторанаш.

Болхлой, студенташ ешдоненна 10 механизированни лини оттаьяй, 262 предприяте комплексни меи ваш тIехьдьакхаз.

Маларцеи алкоголизмаца цеи къовсам доаттабара хьаьъсара социал аралъяьнна хана деиз духха гIа хьайийлай коктейлийн бараш, ваременкаш, пельменей чIогIаш кафеш, чайнеш. Хlама дуа моттигаш хиннад Iаш уж. Салаiа, сахьердаме ха дIаяхьа, кхонабарий сайреташ чакхьяьа йиш я цига.

Духха яхьаьхеп торговле болхлоца хорташна бахача наьха хьашташ кхоачашдеш. Уьк тIехьхьарча хьаьъ хьалъяьй, эксплуатаце дIаеиний 100 тика общественни яхачан 39 предприяти. Цар материально - техничеки база шерьяра 25 милионан сом дIадахийт а. Чакхьяьхача мероприятеиъ аьттув белар 1985 шера юрта боахама яхьъоъяьмхоша 304,2 миллион сома маьха промышленни а кхачан а товараш дохка. Из хьалха хиначуъ 17,4 процент дукхагIа да.

Шерагара шерага тоаьуш боагIа потребкооперацеи заготовительни болх, цун боарам 45 миллион сомага дIакхьачаб. ДукхагIа арахец болбасни. кондитерски, маьхка-булочни, кончени хIамаш, консервеаи. Дика дIадолаьаьъ заготовительни организацеи нерда шу а, товарооборота план 101,1 процент яхочашъьяьй, Къьъстра хьинаре болх бу Грозненски, Назрановски, Ачхой-Мартановски, Шалински, районна яр, дикал лакхъяр, уж хан-хаанихъа тикашка дIакхачийтар. Из болх республика оъйлоча оригиналаш дIахьа-дIахьа тIе бу «Ростекстильторга», «Росхозторга».

ДIаяхача пятилетка шеранца республика Гуръа общественни кхачан предприятеш 1000 гаргга мотIиг тIакхийтад. Промышленни предприятешка, гIишлоп

Суда залера

ЗУЛАМГА БОДА НИКЪ

— Тха «клиенташ» бе-бе нах ба, — аьлар Октябрьски района халIиъа суда судьяло Белецкая Тамара Алексеевнас, — царех дукхах IIарш хьаьнала баха да тугаш, хьарамча новкъа баьлна, шоай доацча рузьках каеттараш ба.

Судо дьаъа цхьан приговора керттера «турпал» Гаитемирович Гаитемиров ва. Грозненра Госпромхоза Алиюртовски отделене заготовитель волаш болх баьб оо. 1980 шера Иркутски областа Сосновски поселенеи хьоъ кийчъе волхийт из. Новкъа валале хьалха ше болх бен хиннача организацеи кассера 1587 сом хьаьп Гаитемирова. Царех 321 сом командировне доацу, вож шиъ киса доал. Шаьнечуъра тIехьа Судоъ-ски районни художественни самодеятельности коллективаш творчески отчеташ.

В. И. Ленина цIеранна культурин Дворец. 10.00. Болх бен а аттракционни городок. 10.30. «Пермонтов — эсий поэт» яха киношоу. Вистехка. 11.00. Болх бен я «Фальгийн приключенеш дуне тIа» яха киношоу. 19.30 «Цо новкъарло ю хьайна дахка» яха мелодрама.

Н. К. Крупнскай цIеранна культурин Дворец. 15.00. Болх бен да «Кхоъа ветеранех» яха берий киношоу. «Мультипликаце мечта» яха беседа. 18.30. Кагичкой салаIара сайре.

Химиний культурин Дворец. 10.30. Болх бен салоIача ден клуб «ЛоззагIашка хьаьналаш» яха берий киношоу. 16.30. «Вай бараме» яха беседа. 18.00 «ВИА тематически сайре. 19.30. Кагичкой салаIара сайре.

Нефтяникийн культурин Дворец. 10.00. Берий шоъбалъата юкъера спортивни яхьаш. 15.00. Дешдина салаIара дн. яхь. Кагичкой салаIара сайре.

С. М. Кирова цIеранна культурин Ца. 10.00. Дувен хаттъаьъ юкъерча машинех ловзаргIа хьатIаш. №№ 12, 38, 56 болча участашниърча бахархой салаIара цIей. ВИА «Ромашка» я «Уяьщлен» а яхача пионерийн самодеятельности концерт.

«Красный молот» завода культурин Цlа. 11.00. «Ленина цIеранна» яха утренник. 17.30. «Са, профессеи — са дозалла» яха тематически киноъоъкъар.

Пролетарь цIеранна культурин Цlа. 16.00. Болх бен ех тракторнаш. 11.00. Самъеранме старташ. 16.00. Духовни оркестра концерт. «Оргтехника» объединенне культурин Цlа. 10.00. Болх бен да «Росинка» яха берий киноъеатр. 16.30. «Вай бараме» яха беседа. 18.00 «Вай бараме» яха тематически сайре. 19.30. Кагирхой салаIара сайре.

Нефтяникийн культурин Дворец. 10.00. Берий шоъбалъата юкъерча машинех ловзаргIа хьатIаш. №№ 12, 38, 56 болча участашниърча бахархой салаIара цIей. ВИА «Ромашка» я «Уяьщлен» а яхача пионерийн самодеятельности концерт.

«Красный молот» завода культурин Цlа. 11.00. «Ленина цIеранна» яха утренник. 17.30. «Са, профессеи — са дозалла» яха тематически киноъоъкъар.

Пролетарь цIеранна культурин Цlа. 16.00. Болх бен ех тракторнаш. 11.00. Самъеранме старташ. 16.00. Духовни оркестра концерт. «Оргтехника» объединенне культурин Цlа. 10.00. Болх бен да «Росинка» яха берий киноъеатр. 16.30. «Вай бараме» яха беседа. 18.00 «Вай бараме» яха тематически сайре. 19.30. Кагирхой салаIара сайре.

Уьк шера эгIара хьалхара из тайна поезд Грозненски районерин «Советская Россия» яхача колхозе хиъар. Деижъайна хIама яа а салаIа а аьнна колхозникаш гуъбеннача кана вIашIагIкIетар а болхлой баьналаораш кхоадеш болча кхъьегамхошца. Ахархошца хетаьъ беседаш ю, хIинца, КПСС ЦК июньски (1986 ш.) Пленума а XI-гIа гIулъьлча СССР Лаккехьара Совета 5-ча сессе а материалаеп 70 гарга концерт оттадир Урус-Мартана культура Цlен агитбригадаг.

Бен хьашший бы тIаийнар агитпоезда доакъашхо Суни-женски районерча «Путь к коммунизму» яхача колхоза механизатораш а. № 3 йолча мехотряда болхлой делкъийна салоIача юкъа ийс-беллаз цига краеведически а изобразительни а музеий, бытовой гIулакх дара министерства, модай Цеза виначаш, Нохч-ГIалгIай филармоне солистка РСФСР заслуженни артистка Айдамирова Марем.

Комбайнераша, механизатораша, кхыболча кхъьегамхошта цига дайзар керда книжкаш, нохчех вайнача художника-анаконина П. Заидов тоъаьъ. Цар книжкаш, цун кхоллам, быта а модай а Цеиой болхлоца къ хIамаш. Хьаьха Айдамирова Марема ахан-хошта хетаьъ эрсий, нохчий, гуржий, селли меттала илле-ши частушкаш дьхар.

А. ЗАИТОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР культурин министерства РИПЦ новкъагIЮола Ilилман болхло.

СУРТАШ ТIА: ишта дIайкъьар новкъ муъъа ха нъсархоша.

И. УШАЕВА сурташ.

КАГИЙ НАХИ МЕХХАРИЙ!

ГРОЗНЕНСКИ МЕХХДЬЫТА ТЕХНИКУМО

1986—87 шера дийнахьарча а заочни а отделене дешархой дIачун ужх специальностех:

— ск важинаната тохкамаш дара геофизически методаш (алхха дийнахьара отделене);

— пайдаеча оахалий моттигаш дахарен тахкарея геофизически методаш (алхха дийнахьара отделене);

— мехIдьатган газеи скважинаота эксплуатаци яр (дийнахьарча заочни отделенешна);

— мехIдьатган газеи скважинаота буруь тохар (дийнахьарчеи заочни отделенешна);

— цIи ялара дукхалара техникин ккерамзален (дийнахьарча отделене);

— мехIдьата промыслай хим (дийнахьарча отделене).

ДЕШАРА ХА

Дийнахьарча отделене 8 класс йьккхачар базе — 3 шун 6 бутти.

Заочни отделене итт класс йьккхача базе — 3 шу.

Техникуме деша оттаьгIарга заявленеп дIаъоц; дийнахьарIа отделене — 31 июле кхачалаца;

заочни отделене — 10 августе кхачалаца.

ДIаоттара экзаменаш чакхйоах:

дийнахьарча отделене — 1 августе денз 20 августе кхачалаца;

заочни отделене — 10 августе денз 20 августе кхачалаца;

Деша оттачар экзаменаш дIалъу:

8 класс йьккхачар базе: математика (дагахь), эрсий мотт (диктант);

10 класс йьккхачар базе:

математика (дагахь), эрсий мотти литературен (сочинени).

Заявленеца хила деза документаш: юкъера школа йьккхарах е ехочаш ца йьккхарах долта аттестат е тешаа (подлинникаш) № 186-у формат йоца медицински справка (подлинникаш) № 286-у формат йоца справка, 3х4 см. пхи сурт, ваь хIларах долта тешаа е паспорт, военни билет (тхьаьхьа деза), практически балха стаж йолчар къьхегама книжка тIера выписке.

Дийнахьарча отделене лени дIайийнаота бетта 30, 37 сом стипендаи ду, дика дешачарна 37 сомн 50 кепнга, 46 сомн 25 кепнги ду.

Кьыхъаьра хьатIабабхьараша общежитте моттиг-гаш ду.

Техникуме деалца юкъа дешархоша производстве массехи практика чакхйоаних.

Техникум йистеньккхараша, техкама партешца, проъмышленни, лабораторешца, конструкторски бюрошца, IхIмаысле, лабораторешца, институташ Къузбаседа Кавказерча, Закавказерча, Средни Азерча, Украинерча, Белоруссерча предприятешца болх харжа таро йу.

Техникуме болх бетт я художественни самодеятельно-ста кружкаш, спортивни секцеш.

Заявленеп дIа а эп. справкаш а лу ужх адресах: г. Грозный, 364006 Петкин Клары цIерачу ул. 14/53. Приемни комиссеи (120 комната). Телефон 2-63-09.

ТЕЛЕВИДЕНИ

26 ИЮЛЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — Ритмически гимнастика.
9.10 — «Илмен вахар». Кинокурнал.
9.30 — «Спортлото» 30-гIа тираж.
9.39 — «Будильник».
10.00 — «Аз гIулакх ду Советски Союзах!».
11.00 — «Iуйранара почта». Музыкальни передача.
11.30 — «Юный клуб».
12.30 — «Музыкальни ни-ги сюжаш».
13.00 — «Юртара сахьат».
14.00 — «Лаьттара вахар». Дунехха сереш йолча телевизионни документален фильмни премьера. 6-гIа серн. «Вторичне на сушу» (Англин).
14.55 — «Дешдар ге».
15.35 — «Сийлахь лаьтта вIашагIкхетараш».
15.50 — «Вайшиъгахь дуне».
16.35 — Тахан ДО идея». 2-гIа передача.
17.40 — «Хан ах шийн». Поэтически антологи. Михаил Луконин.
18.00 — «Кинофиша».
19.00 — «Кердадараш».
19.00 — Москва — Кабул. Телетий.
21.00 — «Ха».
21.40 — Шоаттден сайрийна.
«Экрана говзанчаш». Кинорежиссер И. Хейфиц, Ленинградски телевиденн.
22.40 — «Кердадараш».
22.50 — г. Зелено Гура дотгIен концерт (ПНР).

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйранара гимнастина.
8.20 — «Мальха а хьуна а мосте». Телевизионни документальни фильм.
8.30 — Ритмически гимнастина.
9.15 — «Iуйранара почта». Музыкальни программа.
9.45 — «Компьютерлара лоъзаъ». Телевизионни документален фильма премьера.
10.05 — Уникални телевизионни студи.
11.20 — «Лоьи пхьагалн».
«Дахкаш» мультипликацеи фильмаш.
11.55 — «Нохч - ГIалгIайчен нIнгI».
12.05 — «Лаьпа гIулакх дечу культура тIехьа» (нохчий мотталн).
12.25 — «Спасибо... — Пожалуйста».
13.05 — «Искусствай дуне тIа».
13.35 — «Дачнеча истории». Телевизионни ворхI сери йолча художественни фильмаш ю-мористически спектакль. 3-гIа серн. «Майски цветаш».
15.25 — «Хьуна уроматш». Дешдоттуьра IалIам ломазара.
15.10 — Нуьк къьлеш — симфонически оркестра концерт.
16.10 — «3-гIа стулл».
17.30 — «Сезабль сеп». Телевизионни музыкальни фильм-концерт.
18.40 — Ю. Бондарев. «Вайна хийла дуне бесий». «Игра» яха романа обсуждени.
20.00 — «Вайна дагахь дуне тIа» яха документальни фильм.
20.15 — Тенниис. «Федерацие кубон» хьалхара командацин хьалха дуьненан чемпионат. ЧССР передача.
21.00 — «Ха».
21.40 — А.С. Пушкина цIеранна Чаьнаюн Паччахьалхен академически музыкальни - драматически театра фильм-спектакли премьера. «Куьг шун боаг ма-шаьнаш». Автор — В. Мазан.
23.30 — «Кердадараш».

27 ИЮЛЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — Ритмически гимнастика.
9.10 — «Илмен вахар». Кинокурнал.
9.30 — «Спортлото» 30-гIа тираж.
9.39 — «Будильник».
10.00 — «Аз гIулакх ду Советски Союзах!».
11.00 — «Iуйранара почта». Музыкальни передача.
11.30 — «Юный клуб».
12.30 — «Музыкальни ни-ги сюжаш».
13.00 — «Юртара сахьат».
14.00 — «Лаьттара вахар». Дунехха сереш йолча телевизионни документален фильмни премьера. 6-гIа серн. «Вторичне на сушу» (Англин).
14.55 — «Дешдар ге».
15.35 — «Сийлахь лаьтта вIашагIкхетараш».
15.50 — «Вайшиъгахь дуне».
16.35 — Тахан ДО идея». 2-гIа передача.
17.40 — «Хан ах шийн». Поэтически антологи. Михаил Луконин.
18.00 — «Кинофиша».
19.00 — «Кердадараш».
19.00 — Москва — Кабул. Телетий.
21.00 — «Ха».
21.40 — Шоаттден сайрийна.
«Экрана говзанчаш». Кинорежиссер И. Хейфиц, Ленинградски телевиденн.
22.40 — «Кердадараш».
22.50 — г. Зелено Гура дотгIен концерт (ПНР).

II ПРОГРАММА

8.00 — «Зарядка с гIаьттара!».
8.15 — «Сан Аркада Натан-ах». Художественни фильм.
9.45 — «Нана шиъаш».
10.15 — С. Прокофьев. № 5 си бемоль симфони.
11.00 — «Тха экнгаан». Балтина мориях - подводникех телевизионни документальни фильм.
11.30 — «Эрсий кхьамал».
12.00 — «Тха корреспонденташа дуьш».
12.30 — «Приключения домовенка». «Музыкана дола цIа». Мультипликацеи фильмаш. Премьера. 4-гIа серн. «Визиты по выходным» (ГДР).
14.05 — Теннис. «Федерацие кубон» — хьалхара командагта хьалха дуьнен чемпионат. Аь-финал. ЧССР передача.
15.05 — «Артистий гулдуш дола цIа». Телевизионни документальни фильма премьера.
15.55 — Дуьнен музыкальни культура гIанера. В. Калинников ц1ера симфони.
16.35 — «Хьайбай дуьнен тIа».
17.35 — «Лермонтов». Телевизионни художественни фильм.
18.00 — СССР халкхий IIX хьакхе. «Трактор» Футбол. Финал. Киевера трансляци.
19.45 — «Композици». Телевизионни документален фильм.
20.00 — «Вайса дагахь дуне хийла шун. Берал!».
20.15 — «Цыгана илли дахкаш-харгда аз». Вл. Светлова яхача мультипликацеи фильмаш композици.
20.50 — «Фергана сигла бесача гIоа». Телевизионни документальни фильма премьера.
21.00 — «Ха».
21.45 — «Дерриге а тхашша тIа хьатIаеу». Художественни фильм.

ТХА АДРЕС: 364907. г. Грозный, Маяковске ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-80-12. 2-54-04; промышленностера транспортера — 2-75-81. 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84. 2-90-66; культура — 2-64-75. 2-75-78; письмоп — 2-85-64; машинописни бюро — 2-89-51; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907. г. Грозный, ул. Маяковского. 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-80-12. 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-75-81. 2-65-01; сельского хозяйства — 2-90-66. 2-47-84; культуры — 2-64-75. 2-75-78; писем — 2-85-64; машинописное бюро — 2-89-51; корректорское — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи.

ереи, шоаттеи деношка

СФ05243. «Грозненский рабочий» издательство типографии, Маяковске ул., 92. Издательство типографии «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 2953.